

การส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ

ศูนย์ : ศูนย์ศัลยกรรม

บทความโดยแพทย์ : นพ. นำชัย มานะบริบูรณ์

- ปัสสาวะเป็นเลือด
- ติดเชื้อเรื้อรังทางเดินปัสสาวะ
- ปัสสาวะบ่อยและปวดหน่วงเวลาถ่ายปัสสาวะ

ผู้ป่วยที่มีอาการปัสสาวะเป็นเลือด กระเพาะปัสสาวะอักเสบบ่อยเป็นๆ หายๆ เรื้อรัง ปัสสาวะบ่อยมากผิดสังเกตหรือปวดหน่วง ซึ่งอาการทั้งหลายเหล่านี้ที่เกิดขึ้นถือเป็น สัญญาณเตือนของร่างกายเราถึงภาวะผิดปกติทั้งจากโรคภัยแรงและไม่ร้ายแรง ซึ่งรวดเร็วจะสามารถทำให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที ดังนั้นหากพบภาวะดังกล่าวควรรีบพบแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัย บางครั้งแพทย์ศัลยกรรมทางเดินปัสสาวะอาจจำเป็นต้องหาต้นตอ โดยการส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ (Cystoscopy) เพื่อตรวจและกระเพาะปัสสาวะ เพื่อช่วยในการวินิจฉัยในผู้ป่วยแต่ละรายได้แม่นยำขึ้น

การส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะเป็นอย่างไร

การส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ (Cystoscopy) เป็นหัตถการเพื่อตรวจเยื่อบุภายในกระเพาะปัสสาวะและท่อปัสสาวะ ด้วยทำให้แพทย์สามารถมองเห็นเนื้อเยื่อที่อยู่ในกระเพาะปัสสาวะและท่อปัสสาวะได้ โดยการส่องกล้องนี้จะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ซึ่งป็นท่อยาวที่มีกล้องและไฟอยู่ที่ปลายท่อ เครื่องมือนี้มีทั้งแบบที่ยืดหยุ่น (Flexible Cystoscope) และแบบตรง (Rigid Cystoscope) ทั้งสองแบบจะมีช่องพิเศษที่สามารถใส่อุปกรณ์ชิ้นเล็ก เพื่อเข้าไปทำการหัตถการภายใน เพื่อวินิจฉัย ติดตามและรักษาโรคหรือและกระเพาะปัสสาวะได้อย่างชัดเจน

ประเภทของกล้องตรวจกระเพาะปัสสาวะ

กล้องซิสโตสโคป (Cystoscope) สามารถแบ่งได้ 2 แบบ ได้แก่

- กล้องซิสโตสโคปแบบอ่อนหรือแบบยืดหยุ่น (Flexible Cystoscope) เป็นกล้องส่องขนาดเล็ก ความหนาประมาณ

เข้าไปภายในกระเพาะปัสสาวะ เนื่องจากกล้องส่องแบบนี้มีลำกล้องที่อ่อน จึงผ่านไปตามส่วนโค้งของท่อปัสสาวะได้ จึงช่วยให้แพทย์สามารถตรวจดูภายในกระเพาะปัสสาวะได้โดยรอบและมองเห็นรูเปิดของท่อไตได้ รวมถึงสังเกตสีน้ำ

- **กล้องซิสโตสโคปแบบแข็งหรือแบบตรง (Rigid Cystoscope)** เป็นกล้องส่องที่มีขนาดสั้นกว่าและหนากว่ากล้องแบบอ่อน เข้าไปตามช่องด้านข้างตัวกล้องได้ช่วยให้แพทย์สามารถตัดตัวอย่างเนื้อเยื่อหรือฉีดยาเข้าไปภายในกระเพาะปัสสาวะ บางครั้งอาจจำเป็นต้องมีการส่องกล้องซิสโตสโคปแบบแข็งภายหลังการส่องกล้องแบบอ่อนแล้ว

ทำไมต้องส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ

เมื่อมีข้อบ่งชี้สงสัย หรือมีอาการในความผิดปกติของกระเพาะปัสสาวะ ท่อปัสสาวะ แพทย์จะทำการส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ หรือหาสาเหตุของอาการต่างๆ อาทิ

- ตรวจหาสาเหตุของอาการผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น ปัสสาวะมีเลือดปน กลั้นปัสสาวะไม่อยู่ ปัสสาวะแสบขัด กระปริดกระปรอย และอาการปวดขณะปัสสาวะ รวมถึงหาสาเหตุของการติดเชื้อบ่อยๆ ในระบบทางเดินปัสสาวะ
- วินิจฉัยโรคและภาวะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระเพาะปัสสาวะและท่อปัสสาวะ เช่น นิ่วในกระเพาะปัสสาวะ กระเพาะปัสสาวะอักเสบ ตรวจว่ามีรูรั่วของกระเพาะปัสสาวะหรือท่อปัสสาวะ (fistula) ตรวจประเมินการบาดเจ็บต่อกระเพาะปัสสาวะและท่อปัสสาวะ
- วินิจฉัยภาวะต่อมลูกหมากโตหรือท่อปัสสาวะตีบในผู้ชาย ซึ่งการส่องกล้องจะช่วยให้แพทย์มองเห็นการตีบแคบของท่อปัสสาวะซึ่งเป็นผลมาจากการบีบตัวของต่อมลูกหมาก
- ส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะตรวจและวินิจฉัยโรคมะเร็งกระเพาะปัสสาวะ รวมถึงใช้ติดตามรักษาหลังการส่องกล้อง
- ส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะรักษาเนื้องอกขนาดเล็กในกระเพาะปัสสาวะ โดยการนำชิ้นเนื้อไปตรวจวินิจฉัย

การเตรียมตัวก่อนทำการส่องกล้อง

- รับประทานยาประจำได้ตามปกติ ยกเว้นยาในกลุ่มยาละลายลิ่มเลือดหรือยาต้านเกร็ดเลือด ให้หยุดรับประทานก่อน โดยจำนวนวันก็หยุดก่อนการส่องกล้องซึ่งเป็นไปตามดุลยพินิจของแพทย์
- แจ้งแพทย์และพยาบาลให้ทราบ หากมีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหัวใจ
- แจ้งประวัติการแพ้ยา หรือเคยได้รับยาละลายลิ่มเลือดและยาต้านเกร็ดเลือด
- ผู้ป่วยอาจได้รับยาปฏิชีวนะเพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากการส่องกล้อง
- ผู้ป่วยบางรายอาจมีการส่งตรวจปัสสาวะก่อนเข้ารับการส่องกล้อง เพื่อประเมินการทำงานของไตและวางแผนการรักษา
- ถ่ายปัสสาวะก่อนเข้าห้องส่องตรวจเพื่อดูจำนวนปัสสาวะเหลือค้าง และให้กระเพาะปัสสาวะว่างสามารถลดความรู้สึก
- แพทย์อาจให้ดมยาสลบหรือให้ยาชาเฉพาะที่ ทาบริเวณท่อปัสสาวะขึ้นอยู่กับชนิดของกล้องที่ใช้ วัตถุประสงค์ของการ

ขั้นตอนการส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ

แพทย์จะสอดเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นท่อยาวขนาดเล็ก เรียกว่า ซิสโตสโคป (Cystoscope) ผ่านท่อปัสสาวะเข้าไปยังกระเพาะปัสสาวะที่ปลายท่อจะมีกล้องที่ทำหน้าที่ขยายภาพพร้อมไฟส่อง โดยแพทย์จะใช้น้ำเกลือหรือสารละลายปลอดเชื้อเข้าไปในกระเพาะปัสสาวะเพื่อให้โป่งออกและสามารถเห็นภาพภายในได้ จะรู้สึกอึดอัดที่ปัสสาวะอยู่ตลอดเวลา แต่ต้องรอนกว่าการตรวจจะแล้วเสร็จ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที

โดยระหว่างการส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ แพทย์อาจตัดชิ้นเนื้อในกระเพาะปัสสาวะออกมาส่งตรวจทางพยาธิวิทยาหรือพบ

การปฏิบัติตัวภายหลังส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ

หลังจากส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ และควรดื่มน้ำให้มากเพื่อ

ทั้งนี้การส่องกล้องกระเพาะปัสสาวะ เป็นโปรแกรมการตรวจและรักษาที่มีความเสี่ยงต่ำและภาวะแทรกซ้อนน้อย แต่ผู้ป่วย

- อาการแสบขัด ปวดบริเวณท่อปัสสาวะ ปัสสาวะมีสีแดงจางๆ และปัสสาวะบ่อย ซึ่งอาการเหล่านี้ถือเป็นอาการปกติ
- อาจมีอาการปวดหน่วงๆ ในช่องท้อง ในช่วง 1-2 วันหลังการส่องกล้อง
- สำหรับอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นได้ แต่เกิดขึ้นได้น้อยมาก และควรมาพบแพทย์ได้แก่ มีอาการปวดและแสบขัดมาก หรือปัสสาวะไม่ออก และมีไข้สูง

ดังนั้น ควรหมั่นสังเกตลักษณะของปัสสาวะ และอาการทางระบบทางเดินปัสสาวะที่อาจเกี่ยวข้อง หากพบปัญหา มี หรือสงสัยว่าจะเป็นโรคในระบบทางเดินปัสสาวะ อย่างหนึ่งนอใจ ควรรีบมาพบแพทย์ตรวจหาสาเหตุที่ชัดเจน หากมี

.

ปรึกษาทุกปัญหาสุขภาพแบบออนไลน์
ไม่เสียค่าใช้จ่าย